

VERVOLG VAN PAG. 3

Vereenigde Staten. In 1956 waren reeds 1.000 grote en kleine bedrijven op het terrein van de automatisering doende om aan de steeds groter wordende vraag tot volautomatische productiemachines tegemoet te komen. De staalindustrie produceerde in 1955, met 10.000 arbeiders minder, evenveel als in 1954, dank zij de automatisering. Bij banken en verzekeringsmaatschappijen worden elektronische boekhoudmachines ingevoerd (15.000 loonchques in 6 uur) welke niet alleen manuren besparen, doch ook ruimte omdat administratiepapieren tot een minimum worden gereduceerd.

Nederland. In ons eigen land kunnen we wijzen op onze P.T.T. en vele bedrijven in de industrie. Men denke aan de voedings- en genotmiddelenindustrie t.w. het vullen van flessen (melk, bier, limonade), het vullen van conservevlikken, de sigarettenfabrieken enz.

Ook bij Van der Heem N.V. kan men het proces van automatisering waarnemen. Gaat u maar eens kijken bij de batterij auto's van de Draaierij, de zinkauto's van de Galvano en de Ponskaartend-ministratie op de begane grond van het gebouw Maanweg.

Na onze grote vakantiepuzzel vindt u hier weer een kruiswoordpuzzel in onze veertiendaagse puzzelreeks. Onder de inzenders van de goede oplossing verloten we de volgende prijzen:

1e prijs f 20,—, 2e prijs f 15,—, 3e prijs f 10,—, 4e prijs f 7,50, 5e, 6e en 7e prijs f 5,—.

Oplösungen, die uitsluitend op de tekening mogen worden ingezonden moeten vóór woensdag 26 augustus in het bezit zijn van mej. Hartsulker, redactie VDH-tje.

Horizontaal: 4. afkorting naam van een vroeger Rotterdam station; 5. matersachtig roofdier; 8. afk. Oosten; lengte; 9. spinneweb; 11. land tussen de armen van een riviermond; 13. de eerste vrouw volgens het O.T.; 14. dorp in Noord-Holland, bekend om zijn kaas; 16. Frans: stuiver; 17. meisjesman; 19. deelbaar door twee; 20. wat Dr. W. Drees dertien jaar lang was; 23. geheel met elkaar overeenstemmend; 24. lengtemaat; 25. opstootje; 27. dwaas; 28. gehoororgan; 30. muziekstuk, bestaande uit delen van andere muziekstukken; 31. lichaamsdeel; 32. buitenkansje; 34. tem uit het schaakspel; 36. wat vele kerken sieraad; 38. zeurkous; 40. maat voor elektrische energie; 43. onmiddellijk; 46. god der Herfe; 47. zegeltekens; 49. gele verfstof; 50. in het water levend dier; 51. met olie smeren; 52. Engels woord voor zee; 53. verlaagde muzieknoot; 54. vrouwennaam; 55. wie niet genoemd wenst te worden.

Onze gelukwensen!

HUWELIJK (Maanweg):
J. Pronk, Radiolaboratorium, met mej. A. van Zijl, d.d. 15-7-1959.
HUWELIJK (Utrecht):
Mej. H. A. Lissenberg, Montage, met F. G. van Montfort, Montage Keulsekade, d.d. 16-7-1959.
GEBOREN (Maanweg):
Norbert E., zoon van F. E. Jansen, TV-montage, d.d. 13-7-1959.
GEBOREN (Utrecht):
Machteld, dochter van D. Klees, Montage, d.d. 14-7-1959.

Hierbij dank ik chefs, collega's en Zieken-troost voor hun goede gaven, die ik tijdens mijn ziekte mocht ontvangen.

A. Piompm.
Proefwerkplaats RTC.

4

het v.d.H.-tje

PERSONEELSORGaan VAN VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG EN UTRECHT

HET WEEKEND VAN MIJNHEER X

Mijnheer X, nu beampte, die vroeger gedurende tientallen jaren fabrieksarbeider is geweest, had er al zo lang van gedroomd dat hij 's zaterdagsmorgens in bed zou kunnen blijven liggen en niet behoeft te werken. In zijn verbeelding zweefde hem iets voor ogen, dat een tot nu toe niet te vervullen heerlijkheid moest zijn. Want de zaterdagmiddag, zoals hij daar lag tussen werk en vrije tijd, leek hem nergens goed meer voor.

Nu heeft de overheid hem een heel lang weekend voorschreven. Opeens is de droom van de heer X werkelijkheid geworden. Lang hebben de vakorganisaties er voor moeten vechten. Want het tempo van deze tijd verslijt ons te snel en wij hebben ademruimte nodig om in het weekend te kunnen uitrusten. Maar dat weekend is zo lang! Wat kan men niet allemaal doen? In de tuin werken, zeker, maar hoe groot zal het percentage zijn van hen die in de steden en vooral in de grote steden een eigen tuin bezitten? De sportvelden lokken, maar daar zijn er ook niet zoveel van. Bovendien is er een niet altijd aanwazige jeugdige bezieling voor nodig om daar zijn ledematen te oefenen. De bezienwaardigheden zijn ook vlug afgegrast. Want bedenkt dat een jaar 52 weekends heeft.

Dan komt de dag dat de heer X volkomen weerloos staat tegenover de twee vrije dagen aan het eind van de week. Hij moet ze vullen, maar niemand helpt hem daarbij. De droom

wordt een bedreiging. Klinkt dat nu niet overdreven? Maar is het toch niet zo? Wat doet mijnheer X? Wat doet hij? Wij moeten ons ontspannen, wij moeten eens niet alleen maar een weekend lid in het arbeidsproces zijn. Maar kunnen wij ons nog ontspannen? Wij hebben het verleerd onze beenspieren en aan niets meer te denken. Wij hebben het verleerd onze strekken en aan niets meer te denken. Wij hebben het verleerd onze vrije tijd goed te besteden. Onze geest is aan zoveel andere prikkels gewend, dat een eenvoudige wandeling niet meer in aanmerking komt. Wij verhoogen ons niet meer in de onbeduidende dingen. Het tempo van alledag nemen wij ook in onze vrije tijd aan. En is de rusteloosheid in ons verdwenen dan blijft er vaak een grote leegte achter en die moet dan opvullen wat niet door de werkweld wordt ingenomen. Om haar te verdoven maken wij in steeds sterkere mate gebruik van de attracties die de vernakelijkheidsinstellingen ons bieden. Maar daar hebben wij geld voor nodig, meer dan wij met ons dagelijks werk verdienen en dus gaan wij in onze vrije tijd weer werken. Wij plagen roofof op onze krachten om ons in onze vrije tijd te kunnen verstrooien omdat wij voor ontspanning niet meer de noodzakelijke innerlijke rust kunnen vinden. Tevergeefs probeert meneer X deze kringloop te ontlopen, die uit levensstandaard, levenslust en uit het niet meer meester geworden tempo van ons leven is samen-gesteld.

De sociologen hebben over de oorzaak van dit verschijnsel maar al te vaak het hoofd gebroken. Günther Anders heeft de toestand in de formale "gedegenereerde mensen" ondergebracht. Hij wil daarmee zeggen dat de mens als een verouderd voorwerp vertwijfeld staat in de technische wereld, die hij zelf tot stand heeft gebracht. Want het verstand van mensen is gelukkig niet het verstand van robots, dat men naar geloven kan omschakelen en naar behoefte langzamer of sneller kan laten werken. De zedelijke en ethische denkbeelden zijn slechts aan een zeer langzame verandering onderhevig, die de ontwikkeling van deze wereld niet kan bijhouden.

De mens heeft een vrije wil; hij moet niet worden behandeld, hij kan zelf handelen waar hij dat nodig vindt. Nu zijn wij weer bij een drempel aangekomen waar de enkeling tot een beslissing moet komen of vrijheid voor hem betekent: weldaad of dreiging?

Het langere weekend is een zegen voor degene die er mee om kan gaan. Hij moet evenwel ontdekken wat voor zin het voor hem heeft. Wij hopen dat de vrijheid ten slotte toch een ontwikkeling zal dienen die al lang niet meer gegron is op welvaart, maar op het inzicht in de grondbeginselen van ons bestaan. Wij geloven dat met dit doel voor ogen de heer X op zekere dag afstand zal doen van zijn streven naar een hogere levensstandaard als enige maatstaf voor levensgeluk. Wij wensen dat de mens van vandaag zijn vrijheid zinvol zal benutten. Daarmee dient hij niet alleen zich zelf, maar ook de gemeenschap waarin hij leeft.

Extra service
aan ons personeel

Met ingang van 17 augustus zal in het district van de Technische Dienst Den Haag aan kopers van een televisietoestel een extra service worden gegeven.

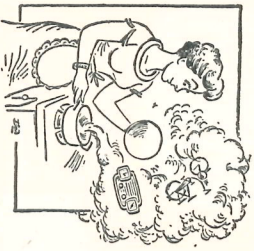
In de week dat het toestel is afgeleverd en de antenne is aangesloten, zal één van onze technici u tijdens een uitzending bezoeken teneinde na te gaan of het toestel goed functioneert. Tevens zal hij dan van de gelegenheid gebruik maken zondig u en uw huisgenoten de juiste bediening van het toestel bij te brengen.

Deze regeling geldt dus voor alle door ons aan het personeel verkochte nieuwe en tweede reus televisietoestellen.

Storingen gelieve u in het vervolg op te geven aan de Personeelswinkel. Wij zullen er dan voor zorgen, dat u zo spoedig mogelijk geholpen wordt.

Geslaagd voor:
Middenstand-diploma: G. H. Still, afd. Verkoop.

Geslaagd voor:
Middenstand-diploma: G. H. Still, afd. Verkoop.

UIT DE VDH-KEUKEN

MAGAZIJNEN

door A. de VRIES

In de Magazijnen zijn goederen opgeslagen, nodig voor de fabricage van alle VDH-producten; dit zijn grondstoffen (plaatijzer, stalmateriaal e.d.), gekochte onderdelen, eigen fabriekat onderdelen, halfafabrikaten, verpakkingsmateriaal, hulgrondstoffen (chemicalien en lakken) en gereedschappen. In dit artikel kunt u dus iets lezen over de gang van zaken in de provisiekeukens van de Van der Heem-keuken.

De taak van de magazijnen bestaat in hoofdzaak uit het netjes en ordelijk opslaan van de ingrediënten, het tijdig klaar maken van deze ingrediënten voor de verschillende menu's en een nauwkeurige administratie. Dat deze taken met de nodige zorg dienen te geschieden, spreekt vanzelf.

De magazijnen bij Van der Heem zijn gedecentraliseerd, d.w.z. dat alle goederen zo dicht mogelijk worden opgeslagen bij de plaats waar deze voor de productie nodig zijn. Zo bevindt zich het Stofzuigermagazijn in de Stofzuigfabriek, het Solexmagazijn naast de Solexmotormontage, het Radio- en televisiemagazijn tussen de Radionomtage en de Televisiemontage.

Vanuit de Expeditie (Goederenontvangst) en de fabrieksafdelingen worden de goederen naar de magazijnen gezonden. Elke zending is voorzien van een bon of ontvangstlijst, waarop o.a. het codenummer, omschrijving en aantal goederen staat aangegeven. Deze gegevens controleert de magazijnbediende, waarna hij de goederen opbergt. Dit opbergen geschiedt in volgorde van het codenummer, zodat ieder artikel gemakkelijk is terug te vinden. Van ieder codenummer is een magazijnstellingskaart aanwezig, waarop de bon of ontvangstlijst wordt bijgevoegd. Deze kaart geeft dus steeds het aantal aan dat van een bepaald codenummer in voorraad is.

Wanneer het produktiebureau orders voor het fabriceren van bepaalde apparaten uitgeeft, krijgt het magazijn materiaallijsten waarop alle onderdelen staan vermeld, die voor deze fabriecage nodig zijn. Aan de hand van deze materiaallijsten worden de onderdelen van de magazijnstellingskaarten afgevoerd, gereserveerd en per serie in een tussenmagazijn geplaatst. Deze reservertiestart van een bepaalde serie apparaten plaats, om het Produktiebureau tijdig te kunnen inlichten over eventueel ontbrekende onderdelen.

Zodra de fabricage van een serie apparaten zover gevorderd is dat er nieuwe onderdelen nodig zijn, dan gaat een gereserveerde serie vanuit het tussenmagazijn naar de montageafdeling. In de grondstoffemagazijnen ondergaan de grondstoffen soms nog een bewerking, voordat deze naar de verschillende afdeling worden gebracht. In het Lakmagazijn bij voorbeeld mengt men de verschillende laksoorten en brengt ze op de vereiste viscositeit en in het Metaalmagazijn wordt het plaatmateriaal aan stroken en kleinere platen geknipt.

intern transport geheel of gedeeltelijk zelf verzorgen, blijft er nog een belangrijke hoeveelheid werk voor de Interne transportdienst over. Vanaf meestal vaste punten worden zendingen goederen naar de op de bonnen vermelde afdelingen gebracht. Het transport geschiedt met zogenaamde heftrucks en plateaus. Op het plateau stapelen wij de goederen, rijden de heftrucks eronder en met één enkele handbeweging wordt het plateau met goederen van de grond getild en kan worden weggereden. Op de plaats van bestemming wordt in omgekeerde volgorde gewerkt.

Remplace
Op de Remplaceafdeling worden alle dingen gebracht die men kwijt wilt. Ja geachte lezer, deze zin staat er en is, ik zou haast willen zeggen vanzelf uit mijn pen gevloeid. Want de bedoeling van deze afdeling is anders. Hier komen namelijk alle onderdelen terecht

de tijdens de productie zijn afgekeurd. In de eerste plaats bekijken wij of afgekeurde kopondereiden voor verbetering door de leverancier in aanmerking komen; zo ja dan worden deze teruggestuurd. Zelf vervaardigde onderdelen die nog gerepareerd kunnen worden gaan naar de fabrieksafdelingen terug. Eenvoudige reparaties echter verricht de Remplaceafdeling zelf. Zijn onderdelen onherstelbaar beschadigd of zouden de reparatiekosten te hoog worden dan worden ze vernietigd. Ten slotte worden onderdelen die voor de produktie onbruikbaar, maar voor een amateur nog wel bruikbaar zijn, verkocht aan het personeel.

Van al deze verrichtingen wordt van de belangrijke onderdelen een maandoverzicht gemaakt, zodat verschillende de belanghebbende afdelingen hierover nauwkeurige informatie ontvangen.

Interne transportdienst.
Hoevel verschillende afdelingen hun

Behalve de hier besproken pallets — die vaak aangeduid worden als platte pallets, waarop dus pakken of dozen worden getransporteerd — zult u bij Van der Heem binnen afzienbare tijd ook zogenaamde boxpallets in gebruik zien nemen. Deze kunt u het best vergelijken met onze plateaus met hekstructuur, dat deze boxpallets door middel van een vorkheftruck op elkaar kunnen worden geplaatst. Deze zijn bestemd voor los gestorte onderdelen.

Een ander belangrijk modern transportmiddel is de zogenaamde conveyor of kettingtransporteur, waarvan er bij Van der Heem twee in gebruik zijn, namelijk één in de Kastenfabriek en één vanuit het TV-magazijn (begane grond) naar de TV-inkuiperij (tweede etage). De conveyor bestaat uit eindhloze kettingen die aan het plafond bevestigd zijn. Aan deze ketting hangen bakjes of haken, waarop de goederen die getransporteerd moeten worden, geplaatst kunnen worden. Men plaatst in het TV-magazijn hierop bij voorbeeld kasten en beeldbuisen, die in de TV-inkuiperij eraf worden gehaald. Op de terugweg vervoert de conveyor de complete toestellen, die dan in het TV-magazijn worden ingepakt.

Wij menen met dit verhaal u een inzicht van de werkzaamheden van onze afdeling te hebben gegeven.

E.V.D. efficiency

In de vakantie hebben we een interessant artikel in de pers kunnen lezen over de ontwikkeling der t.v. in Amerika in de laatste tien jaren. Was daar — evenals hier — eerst de wach om elke t.v.-uitzending te zien, zo enigszins mogelijk 'n eigen t.v. te hebben, alles voor de t.v. in de steek te laten, thans kentert deze situatie. De concurrenten der t.v. zoals radio, cinema, sport en kunst herstellen hun posities. Liep tussen 1948 en 1957 het Amerikaanse bioscoopbezoek tot op de helft terug en moest men circa 3000 theaters sluiten, thans zijn er weer evenveel teruggekomen. En dat alles, terwijl intussen in 85% der Amerikaanse woonwijken een t.v. aanwezig is. In ons land steeg het aantal t.v. toestellen ook, van 30.000 in 1956 tot 500.000 op 24 juli j.l.; alleen in 1959 al een stijging van bijna 110.000! In Europa komt, in de verhouding tot het aantal huizen, na West-Duitsland als nummer één vlak achterter ons vaderland als nummer twee.

In Amerika nu ziet men evenwel tegelijk een verandering in de belangstelling van het publiek. Er is een toeneming van krantenlezing, sportbeoefening, kerfbezoek, toerisme, tuinieren en doe-het-zelf-activiteiten. Betreft het een voorspelling, dat het met de verkoop van t.v. toestellen minder zal worden? Helemaal niet. De cijfers wijzen wel anders uit. Maar er komt meer efficiency in het gebruik.

Het gaat er mee als indertijd met de radio, toen die in haar begintijd was. Imiteren elke minuut, dat er wat werd uitgezonden. Langzamerhand werden de luisteraars verstandiger en hozen uit wat hun schijte of smaakte.

Dat verschijnsel nu zien we bijkbaar ook zich voordoen bij de t.v. Zo voortdurend interessant is het t.v. programma heus niet, dat men er niets van kan missen. Bovendien ben je altijd verkouden als je de slaaf wordt van iets, wat je tot je vreugd moet „dienen“.

Het is alleen jammer, dat zo bar veel mensen pas zo laat tot die conclusie komen.

Daarmee hebben ze vele kostelijke uren en aronden verknocid aan zéér oppervlaktige programma's, terwijl ze de tijd veel interessanter en beter hadden kunnen besteden aan wat van hoger gehalte is. Dat behoeft niet altijd zwaarwichtig te zijn; ook vreugdebedrijf kan kwalitatief van hoog kaliber zijn. De t.v. is des te kostbaarder naarmate de programma's goed zijn en met persoonlijke voorkeur worden gekozen.

SCHIEFER.

AUTOMATIE uitdaging van de toekomst I

De heren W. J. Boot en C. Oosthoek hebben zich bereid verklaard in een aantal artikelen een onderwerp aan de orde te stellen, dat voor enkelen een begrip, maar voor velen nog een probleem is n.l. automatie. Met deze publicaties hopen wij u een dieper inzicht te geven in deze moeijlijke materie.

Wij zijn de schrijvers van deze reeks dan ook zeer erkentelijk.

Automatie of automatisering is een woord dat tegenwoordig regelmatig wordt genoemd. Bij de meest verschillende onderwerpen, die aan de orde worden gesteld, komt men al spoedig tot de ontdekking, dat het begrip automatisering niet ter zijde kan worden geschoven, omdat de gevolgen van dit technische proces op alle terreinen van ons leven zich doen gevoelen of zich zullen doen gevoelen.

Nu is schrijver dezes geen technicus en hij kan dus over de technische kantten van de automatie weinig verstandigs zeggen. Toch zijn er een aantal ervaringen, die waarschijnlijk ook voor de lezers van het VDH-tje de moeite waard zijn aan het papier toe te vertrouwen, reden waarom wij een poging hietoe wagen. Er is overgens leetuur genoeg over dit onderwerp te vinden, maar laten we ons beperken tot enige algemene gegevens en de gevolgen, die vooraf ten aanzien van de opleiding, het personeel persoonlijk en de economie optreden.

In de encyclopedie van de maangenoet van schrijver van dit artikel wordt automatisering omschreven als een zodanige mechanisatie van productieprocessen en kantoorwerkzaamheden

dat van een volautomatische methode sprake is, waarbij niet alleen de productiefuncties doch ook een aantal functies in de sector van de controle en de leiding door machines worden overgenomen.

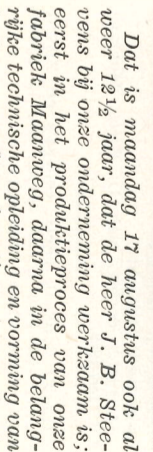
Het gaat dus niet slechts om de handenarbeid, die door de machinale wordt vervangen, maar ook om een gedeelte van de menselijke denkbaarheid. Dit is vooral mogelijk geworden door de ontwikkeling van de elektronische techniek, die door de 2e wereldoorlog werd gestimuleerd (elektronisch brein).

Automatisering of automatie (men gebruikt hier ook wel de uitdrukking automering) heeft het element van beslissingen nemen in zich. Men volbrengt dit met behulp van numerieke rekenmachines, die naast een aantal gefixeerde gehugens een keuze-element bevatten. Met behulp van meetapparaten wordt het proces gevolgd en de gegevens de rekenmachines binnengevoerd, terwijl een werkstructuur het tenslotte mogelijk maakt om de gewenste operatie in de machine uit te voeren. De vorderingen op dit punt zijn in het ene land omvangrijker en intenser dan in het andere land. Laten we in een aantal landen eens een kijkje nemen.

Duitsland. In Hamburg wordt een olieraffinaderij met een produktiecapaciteit van twee miljoen ton per jaar, slechts bediend door 8 man.

Groot-Brittannië. Automatiseringen worden hier toegepast in een in 1955 geopende fabriek van nicapoeder. Aan de volautomatische apparatuur werken slechts 5 arbeiders.

Volautomatische bioscoopprojectoren, waarbij een elektronisch brein zorgt voor de coördinatie van zaalverlichting, doekbediening, rollenwisseling e.d. zijn hier op verscheidene plaatsen ingevoerd.

Dat is maandag 17 augustus ook al weer 1954 jaar, dat de heer J. B. Steevens bij onze onderneming werkzaam is; eerst in het produktieproces van onze fabriek Maaanweg, daarna in de belangrijke technische opleiding en vorming van kader en andere functionarissen. Prof. Steevens.

U.S.S.R. In het 6e vijfjarenplan 1956-1960 wordt zeer veel aandacht besteed aan de automatisering. Men went in 1960 de gehele olienijverheid en 60% van de textielindustrie en de hoogovens geautomatiseerd te hebben. Men heeft daartoe 5,5 miljoen speciaalsten opgeleid en in de komende 3 jaar zullen nog 4 miljoen van deze mensen worden opgeleid (vnl. mechaniciens, deskundigen, radio- en televisieingenieurs).

(Vervolg pag. 4 kolom 3)

door ADA SLICHER

In een heel mooi bos ergens hier ver vandaan leefden een hele boel elfjes in een mooi elfendorp. In een van die huisjes woonde een heel eigenwijs elfje, en dat elfje heette Silvra. Zij had ook een moeder en vader die goed voor haar zorgden. Moeder Violetta had soms erg verdriet van haar eigenwijze dochtertje. Alles wat moeder zei wat heus goed voor haar was, deed ze niet, ze wilde precies het omgekeerde. Vader Echtmond, een flinke kabouter, hield veel van zijn dochtertje. Hij was vleugelmaker. Ieder elfje dat een gebroken vleugeltje had kon het bij hem laten maken. Zo, nu heb ik de hele familie voorgesteld.

Op een mooie zomermorgen ging Silvra naar school. Zij had haar broodtrommeltje bij zich. Je denkt: hebben elfjes een school? Ja, hoor, zij moeten toch ook leren. Maar die school was niet gewoon. Ze leren daar niet van een meester of juffrouw, neen van een elfenfée. En die leert ze niet het ABC of 1 + 1 = 2, neen ze leren toveren op die school. Nu dan, ze stapte flink voort en dacht: „Waarom moet ik naar school, ik kan al genoeg toveren, ik ga niet naar school, ik ga liever de wijde wereld in. Ja dat doe ik.“ En in plaats van rechtuit te gaan, ging ze een hoek om waar ze in het bos uitkwam, maar dat wist ze niet en ze stapte daarom vlug door. Daar was de rand van het bos die op twee wegen uitkwam, een linkse en een rechte weg. Welke zou ze ingaan? De linkse maar.

Ze had al een heel eind gelopen toen plotseling een heel arm jongetje te voorschijn kwam. Ze vond het erg zelig en ging naar hem toe. Ze vroeg: „Wat is er met jou, heb je verdriet?“ „Ja ik ben verwaald.“ Maar dat was niet waar, het jongetje jokte. Want hij dacht, ik lok je lekker mee en geef je aan mijn vader dan kunnen we veel geld verdienen.

„Zal ik je thuis brengen? Ik weet wel waar je woont, want zie je ik kan toveren en dan hoef ik alleen maar te denken: ik wil weten waar die jongen woont..... en dan weet ik het. Kom maar ik weet de weg“, zei het elfje. De jongen ging mee en deed alsof hij het niet wist.

Zo kwamen ze dan aan het huis waar de jongen woonde. Hij juichte dat hij thuis was. Hij lokte het elfje vlak bij de deur en trok haar toen naar binnen en duwde haar in een kelder met een klein raampje. Ze viel hard neer, enkele ogenblikken was ze bedruisd en bleef zitten waar ze zat, maar daarna sprong ze op en vluchtte door het kleine raampje, want het stond gelukkig open. Ze rende zo hard ze kon en kwam toen weer bij de weg waar ze linksaf was gegaan. Ze ging gauw weer de weg op waar ze vandaan was gekomen en begon weer te rennen. Eindelijk kwam ze er dan toch en ging regelrecht naar haar huis. Ze kwam erg moe thuis en Moeder Violetta moest natuurlijk alles weten. Ze vertelde alles eerlijk en beloofde nooit meer zo eigenwijs te zijn.

Een heleboel kinderen gaan in de vakantie uit. Naar oom of tante, in een pension of misschien wel naar het buitenland. Maar al ga je niet uit, je hebt in elk geval vrij van school en dat is toch altijd heerlijk. Waar je ook bent in je vakantie, je beleeft altijd wat. Wij zouden het nu zo leuk vinden, van juli eens te horen wat je in je vakantie hebt beleefd. Het hoeft helemaal geen verhaal van tien bladzijden te worden. Als je een bladje uit een schrift scheurt — je hebt er vast wel één of meer mee naar huis gekregen — en je schrijft één kaartje vol, dan kan daar al genoeg op staan om een aardig verhaal te krijgen. Natuurlijk mag je het langer maken.

Fen extra vakantiepuzzel

Je moet dus gewoon iets opschrijven wat je echt hebt mee gemaakt, waar je bent geweest en wat je hebt gedaan. Heel eenvoudig, dat kan iedereen, nietwaar. Voor de aardigste verhalen stellen wij een aantal mooie boeken beschikbaar. Natuurlijk worden de verhalen ook opgenomen in de volgende Jeugdkrant.

Denken jullie goed om: Naam, adres, leeftijd en vermelding of je een jongen of meisje bent? Kinderen van alle leeftijden kunnen hierna meedoen. Natuurlijk moeten ze kunnen schrijven!

van de ene plaats naar een andere te komen zullen jullie allemaal wel eens hebben ontdekt. Als je in de verte een heilmachine ziet werken dan zie je eerst het blok op de paal vallen en pas daarna hoor je de klap.

Om nu op onze bliksenflits terug te komen, die zie je dus praktisch op hetzelfde ogenblik dat de vonkenoverslag plaats vindt. Het geluid, echter, dat ontstaat tijdens de ontlading door het dichtstaan van de lucht, heeft tijd nodig om je oor te bereiken. Elke seconde legt dat geluid 330 m. af. Dus in 3 seconden

Je ziet dus dat het rekensommetje van vroeger inderdaad juist was.

MENEER STIPPELFLIP

ONWEER
Een felle lichtflits, een ratelende donderslag direct daarop. „Dat is vast ergens raak geslagen“, zeggen de mensen dan.
Nu zit daar wel iets in, in dat raak slaan bedoel ik, want de bliksen slaat altijd ergens raak alleen — gelukkig — maar heel zelden op de aarde. Zoals de groteren onder jullie natuurlijk weten wordt omweer veroorzaakt door elektrische ontlading. Die elektriciteit wordt vooral gevormd na warm, vochtig weer. Door sterk wisselende lichtstralen ontstaat een scheiding in negatieve en positieve elektrische deeltjes. Deze tegengesteld gerichte elektrische ladingen

kunnen zo enorm groot worden dat ontlading optreedt. Je ziet dan een bliksenflits die vergeleken kan worden met de vonkenoverslag in een Soléxbrugje. Je ziet raak is het altijd. Het is maar de vraag waar de bliksen raakstaat. Ik weet wel vroeger zaten wij het aantal seconden te tellen tussen bliksenflits en donderslag. Elke 3 seconden betekent 1 kilometer bij je vandaan. Wij waren altijd blij als we tot 10 seconden konden tellen! Maar hoe zit dat nou eigenlijk, zal je vragen. Wel, dat is heel eenvoudig. Je moet alleen twee dingen weten, nl. de snelheid van het geluid (ongeveer 330 m. per seconde) en die van het licht (300.000 km per seconde). Dat geluid een bepaalde tijd nodig heeft om

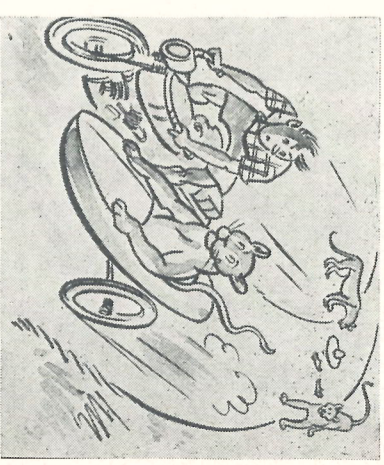
NOG EENS OVER HET KRUGERPARK

Vorige keer heb ik jullie al heel wat over het Krugerpark verteld. Weet jullie nog, hoe we een giraffentamitie bewonderden en hoe we schrokken van die geweldige olifant? Op een zekere dag zagen we iets heel bijzonders en dat ga ik jullie nu vertellen.

EEN SPANNEND AVONTUUR

Zoals altijd waren wij er al vroeg op uitgegaan. Bij één van de drinkplaatsen hadden we heel lang gewacht. En jawel hoor, onze moete werd beloond. Daar kwamen koedoes en impalas al grazend dichterbij, totdat ze het water bereikten en hun spiegelbeeld onthoetten. Het was een prachtig gezicht. Daar kwamen ook een paar schuwe „warthogs“ (bosvarkens) tevoorschijn. Uren lang zou je er naar kunnen kijken. Later op de morgen zagen we een luipaard in een boom zitten. 's Nachts gaan zij op jacht,

tekent voor wie volgt: „let op.“ En jawel hoor, rechts van ons, tussen lage struiken, lagen een paar leeuwen met een schat van een klein leeuwje. Maar wat was dat.....? Aan de andere kant lag ook een leeuw en verderop nog meer. Ineens hoorden we een vreselijk gebul en toen pas ontdekten we wat er aan de hand was.

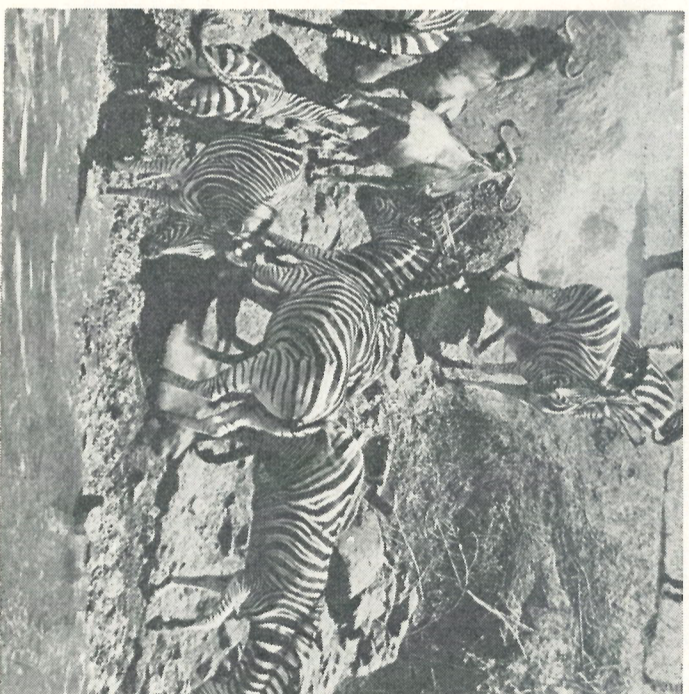
Motorfietsen zijn verboden.

Links zagen we op een open vlak een kudde zebra's en wildebeesten graszen. De leeuwen lagen in een haive cirkel om de kudde heen; zij gingen op jacht. Ze lagen klaar voor de aanval. Het sein was gegeven, vreselijk wat een gebul! Van alle kanten stormden ze op de kudde toe. Het geschreeuw van de zebra's en wildebeesten was verschrikkelijk om aan te horen. Niet toen we dachten, dat alle dieren ontsnapten kwam er uit een hoek een grote leeuw, die toch nog een zebra te pakken kreegt!

Nog stil van de schrik reden we verder. Nee, we gingen niet meer uit de auto, we lieten de olie maar lekken.

Toen we 's avonds de opzichter van het kamp ons avontuur vertelden zei hij dat het heel zelden voorkomt, dat je een zogenaamde „kill“ overdag ziet, want de leeuwen jagen meest 's nachts. Waarschijnlijk kwam het door het sombere weer of misschien hadden ze speciaal voor ons de klok verzet om ons te laten zien, hoe machtig maar ook hoe wreed de natuur is.

De volgende Jeugdkrant verschijnt op 17 oktober 1959.

overdag verschuilen zij zich zoveel mogelijk en vaak klimmen ze dan in een boom, waar je ze bijna niet kan ontdekken.

Ja, we zagen die morgen veel, maar wat we niet zagen was, dat de olietank van onze auto ging lekken. We merkten

dat ik nog nooit zo met olie heb gemorst, want ik had steeds het gevoel dat er een olifant of leeuw op mijn vingers keek!

Het weer veranderde ook. 't werd somber en kil. Plotseling zagen we een auto op de weg stilstaan en dat be-

Een vagebond werd beroemd

Deze keer wil ik jullie iets vertellen over een beroemd man, die nog in leven is. Als ik jullie zou vragen: „Weten jullie wat het tekeningetje hiernaast voorstelt?” dan zullen jullie zeggen: „Ja, een bolhoed en een wandelstokje”.

Daar hebben jullie dan volkomen gelijk in, maar ik weet zeker dat velen van jullie zullen zeggen: „Ja, dat is Charlie”. En dan zeg ik: Goed zo!

Wie is nu die Charlie? In het jaar 1889 werd in één van de armoedigste wijken van Londen geboren Charles Spencer Chaplin. Zijn ouders hadden het niet breed. Zij reisden met een revuegezelschap, waarin zijn moeder danseres was, de kermissen af. Veel geld kwam daarmee niet binnen en de kleine Charles moest al gauw mee om geld te verdienen. Vijf jaar was hij toen hij al op het toneel stond!

Jullie begrijpen, dat Charlie een heel moeilijke jeugd heeft gehad. Om zich heen zag hij niets anders dan ellende. Vader Chaplin had de grootste moeite om elke dag eten op tafel te krijgen en Charlie groeide op zonder de prettige dingen die jullie allemaal zo gewoont vinden. Voor leukertjes of speelgoed was geen geld. Gewerkt moest er worden, van 'smorgens vroeg tot 'savonds laat. Nee, het zag er voor Charles niet rooskleurig uit.

Totdat de revuetroep, waarvan de familie Chaplin deel uitmaakte, in Amerika kwam. In die tijd begon men in Amerika te werken aan een heel zonderting industrie. Men ging films maken, zoals men dat ook al in Frankrijk

deed en Charlie kwam ook bij de film, alhoewel hij daar helemaal niets voor voelde. Maar het was een mogelijkheid om aan geld te komen, dus het moest wel.

En toen gebeurde het wonder. De jongeman — Charlie was inmiddels 23 jaar geworden — die niet voor de film wilde spelen bleek een merkwaardige aanleg voor de film te hebben. Zelfs zo, dat velen (waaronder ik zelf) hem als één van de grootste filmspelers van alle tijden beschouwen. Maar voor het zover was, heeft Charlie heel veel moeilijkheden moeten overwinnen. Hij wilde een eigen persoonlijkheid zijn en geleidelijk aan ontstond het type van de vagebond, met bolhoed, rothnkje, versleten pandjas en afgetrapte, veel te grote schoenen. Daarmee was een figuur geboren, over wie de hele wereld zou gaan spreken: Charlie Chaplin, de komiek, om wie het bioscooppubliek schaterde van het lachen.

Ik heb verscheidene films van Charlie gezien en ik heb vaak heel erg gelachen. Hij zag er ook altijd zo gek uit en dan dat loopje van hem. De kinderen probeerden hem na te doen. En toch... was hij wel zo lachwekkend! In elke film van de komiek Charlie zag de mensen hem als vagebond, die het o zo goed met anderen voor had, maar die altijd in de hoek zat waar de meeste klappen vielen. Een trieste figuur, die nooit de ellende van zijn jeugd en de armoede om hem heen heeft kunnen vergeten...

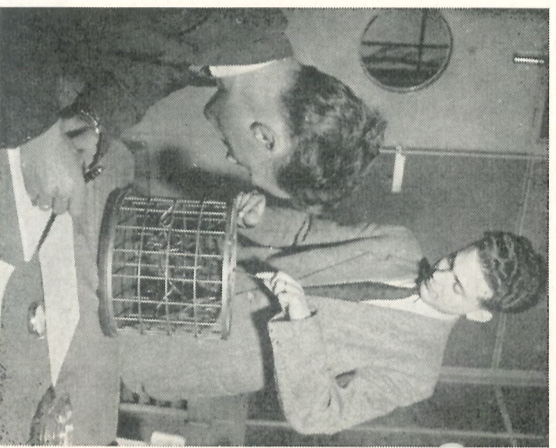
Charlie wilde zijn films van alle tijden doen zijn. De vagebond, die hij voorstelde, paste in elk land en daarvoor heeft hij zich lange tijd niet met de geluidsfilm willen inlaten. „Zodra ik ga spreken”, zei hij, „hoort het publiek een bepaalde taal en denken zij aan het land van die taal. Dat moet niet, want ik ben internationaal!”

Om geldelijke redenen — films maken zonder winst kan nu eenmaal niet — heeft hij dit standpunt later moeten verlaten en eigenlijk betekende dat het einde van de oorspronkelijke Charlie-figuur. In „Moderne tijden” hoorden

wij voor het eerst Charlie's stem. Hij zong een liedje... zonder woorden, om de overgang naar de film met gesproken woord zo geleidelijk mogelijk te maken.

Sindsdien heeft Charlie — nu weer onder de naam van Charles Spencer Chaplin — nog verscheidene films gemaakt. De bekendste daarvan is wel „Limelight”, waarvoor hij zelf de muziek componeerde. Zijn laatste film was „Een koning in New York”, die eigenlijk beschouwd kan worden als een afrekening met Amerika, dat hij sindsdien heeft verlaten.

Er wordt beweerd, dat Charles Spencer Chaplin met plannen rondloopt voor een nieuwe film met... Charlie, de vagebond met bolhoed, wandelstokje en afgetrapte schoenen. Of die geruchten op waarheid berusten weet ik niet maar of ooit de oude Charlie in zijn oude vorm zal terugkeren? Ik betwijfel het.

Een afscheid...

een nieuwe kennismaking

Nu moeten jullie eens goed kijken. Ken je één van de heren van dit plaatje? Als je er onze Jeugdkrant nr. 2 op naslaat zie je het direct. Juist, die zittende meneer is meneer Van der Kade en die andere meneer, met die mooie slag in zijn haar is meneer Noordendorp. Meneer Van der Kade gaat in Friesland wonen en hij kan nu niet meer meewerken aan onze Jeugdkrant. Natuurlijk vinden we dat erg jammer, maar het kan echt niet anders. Meneer Noordendorp is zijn opvolger en wij hopen dat hij nog meer in de Jeugdkrant zal schrijven dan meneer Van der Kade heeft gedaan.

Weten jullie ook wat voor ding daar op tafel staat? Nee, geen vogelkooi. Dat is een toestel waarmee onderzoek wordt of nieuw personeel, dat bij Van der Heem wordt aangenomen, geschikt is om montagewerk te doen. Als je wil weten hoe dat gaat moet je het maar eens aan meneer Noordendorp vragen.

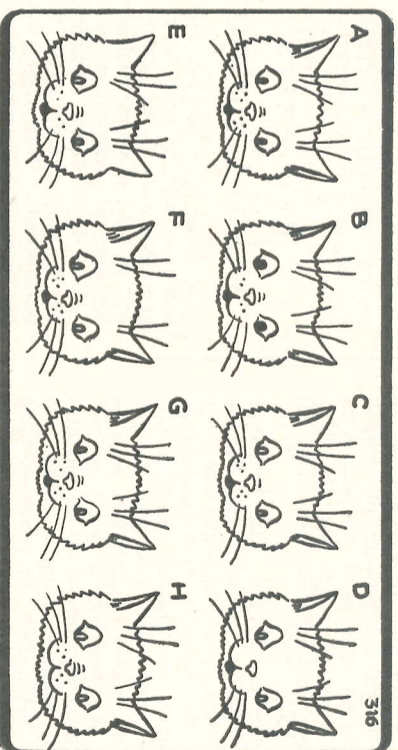
PUZZELS ... PUZZELS ... PUZZELS!

Jullie weten het onderhand al. In de vorige Jeugdkrant stonden geen puzzels, ditmaal is het weer een echte puzzelkrant. Er is voor iedereen wat bij en voor de winnaars worden weer prachtige prijzen beschikbaar gesteld.

Wij willen wij er nog even op wijzen dat het nogal eens voorkomt, dat wij oplossingen ontvragen, waarop geen adres of een onvolledig adres voorkomt. Ook ontbreekt soms de naam en of de inzending van een jongen of meisje afkomstig is. Willen jullie dit altijd goed opgeven en ook je leeftijd vermelden? Je snapt, dat wij voor het koppen van de prijzen en het verzenden daarvan deze gegevens allemaal nodig hebben. Dus niet meer vergeten? Goed zo.

Genoeg gepraat. Laten we nu maar gauw overgaan tot het opgeven van de nieuwe puzzels. We hebben weer iets geheel anders bedacht.

Voor de kinderen van 4—7 jaar.

Hier zie je acht poezen-broertjes. Vind je ze niet sprekend op elkaar lijken? Wat zeg je, zijn ze allemaal hetzelfde? Nee hoor, echt niet. Er zijn er maar twee die precies gelijk zijn.

Schrijf nu in een briefje de letters van de twee poesjes, die precies hetzelfde zijn. Maar goed kijken hoor! O ja, vergeet niet je naam, adres, leeftijd en of je een jongen of meisje bent.

Kinderen van 8—10 jaar.

Voor jullie een spelletje met verborgen plaatsnamen. Wanneer wij vragen: welke Nederlandse plaatsnaam is verborgen in de volgorde zin: Die ol is sedert 1880 niet meer in gebruik dan antwoord je: Lisse. Heel goed. De letters die het woord Lisse vormen, staan namelijk in de genoemde zin direct achter elkaar.

Nu geven we hieronder tien van dergelijke zinnen. Jullie moeten nu uitzoeken welke Nederlandse plaatsnamen daarin zijn verborgen. Denk er om: in de eerste zin en in de laatste zin zijn twee plaatsnamen verborgen. Je krijgt dus totaal 12 Nederlandse plaatsnamen.

1. Die dame draagt altijd grijze hoeden.
2. Ik lust graag oesters.
3. De trap had elf treden.
4. Carla rende het huis uit.
5. Roep jij de hond even terug!
6. De roos zit vol stekels.
7. Is je zusje uit? Nee, ze is thuis.
8. Die vervelende jongen moest school blijven.
9. Heb jij je algebra al terug?
10. Wij hebben in de vakantie loges gehad.

Wij vragen jullie nu: Een vioolstentel is:

1. een bloem,
2. een sleutel voor een vioolkist,
3. een teken voor aan een notenbalk.

een tuba is:

1. een hoofddekse,
2. een blaasinstrument,
3. buisje met schroefdoop, b.v. voor tandpasta.

een schietstoel is:

1. speel met inslaggaren op een weefgetouw,
2. soort geweer,
3. inrichting waarmee een ploot in geval van nood zijn vliegtuig kan verlaten.

bitterzoet is:

1. snoepgoed,
2. een klimplant,
3. bestaat niet.

een botermijn is:

1. zoete lekkernij op de boterham,
2. mijn waar men botererts vindt,
3. plaats waar boter bij afslag wordt verkocht.

een musketon is:

1. haakje met veer, b.v. aan horlogeketting,
2. tropische vrucht,
3. soldaat uit vroeger tijden.

een tambour is:

1. inlands opzichter,
2. Franse boer,
3. trommelslager.

een aalmoes is:

1. gekookte paling,
2. gift, b.v. aan bedelaar,
3. waterplant.

een assegaai is:

1. een vogel,
2. een riem om te roeien,
3. soort houten werpspies.

een knorhaan is:

1. deel van een geweer,
2. soort varken,
3. vis.

Veel succes!

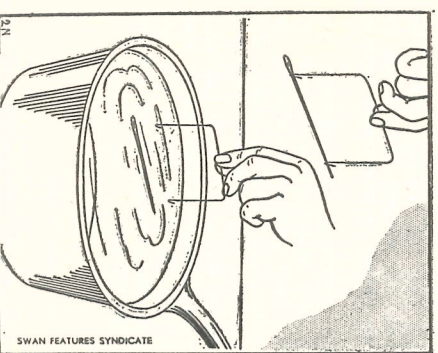
Ten slotte voor de kinderen van 13—15 jaar.

Voor jullie een cijferpuzzel. Je moet beginnen met naast elkaar te schrijven (met duidelijke tussenruimte) de cijfers 1 t.m. 35. Elk cijfer stelt een letter voor en wanneer jullie alle letters goed gevonden hebt krijg je een zin. De cijfers:

1	—	4	—	29	—	31	—	35
2	—	5	—	12	—	21	—	24
3	—	8	—	14	—	15		
6	—	10	—	17	—	32	—	19
7	—	24	—	11	—	33	—	26
27	—	16	—	25				
15	—	6	—	10	—	17	—	9
13	—	24						
3	—	18	—	19	—	7		
20	—	2	—	32	—	23		
30	—	28	—	29				
10	—	6	—	24	—	19	—	15

Alle oplossingen moeten vóór 15 september zijn ingestuurd aan de redactie Jeugdkrant.

OP WATER DRUVEND STAAL

Maak het houdertje van draad volgens tekening. Leg de naald op het houdertje, en laat het voorzichtig op het water dalen. Bij het wegnemen van dit draagertje blijft de naald drijven! De oplossing van dit raadsel? De oppervlakte van een vloeistof heeft de neiging in te krimpen. Het is alsof een vloeistof een dun laagje boven zich heeft. Dit dunne laagje wordt „oppervlaktenspanning” genoemd. Deze is sterker genoeg om de naald te dragen, hoewel het soortelijke gewicht van staal achttmaal groter is dan dat van water.

Een tweekantig scheermesje kan op deze wijze ook in het water drijven. Maar wanneer je de oppervlakte van het water met een stuk zeep aanraakt, wordt de „oppervlakte-spanning” verbroken; en de voorwerpen zinken onmiddellijk.